

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu**COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secț. I: Maria Al. Nicolescu-Ianca cu M. Cavadia și alții.**Curtea de apel din Galați, secțiunea I: Telemac D. Paleologu și alții cu Epitropia bisericii Sf. Nicolae din Brăila. — Observație de d-l D. Alexandrescu.**Tribunul județului Ialomița: Regia Monop. Statului cu Nicola Nicolae.— Observație de S. R.***JURISPRUDENȚA ROMANA****INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE**

SECȚIUNEA I

Audiența dela 26 Februarie 1910

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Maria Al. Nicolescu-Ianca cu M. Cavadia și alții

PRESCRIPTIE. — ACT ÎNTRERUPTIV. — CERERE ÎN JUDECATĂ PRINCIPALĂ SAU INCIDENTĂ. — ART. 1865 ALIN. 1 COD. CIVIL.
APEL. — PRESCRIPTIE. — COMUNICARE NEREGULATĂ. — ART. 1890 COD. CIV.

1° După dispozițiunile art. 1865 alin. I din codul civil, prescripția se întrerupe printr'o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă în instanța deja începută. Prin cerere incidentă se înțelege cererea făcută în instanță, care are caracterul unei acțiuni, cum este cererea reconvențională, de chemare în garanție sau de intervenție, cari sunt adevărate cereri în judecată în sensul citatului articol.

Prin urmare, o petiție prin care nu se formulează nici o pretenție și care nu conține decât o simplă declarație, nu constituie o cerere în judecată nici principală, nici incidentă, și nu poate avea de efect întreruperea prescripției.

2° Dreptul de apel în contra unei hotărâri nu se poate perde prin prescripția de 30 de ani, când

acea hotărâre n'a fost comunicată în mod regulat și nu s'a executat niciodată.

No. 103.— Respins, ca nefondat, recursul făcut de Maria Al. Nicolescu-Ianca, în contra deciziunii Curței de apel din Galați, secț. I, No. 118 din 1907, dată în proces cu M. Cavadia și alții.

S'au ascultat: d-l avocat C. C. Arion, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat M. Antonescu, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 1865, 1867 și 1868 din codul civil.

«In adevăr, am susținut înaintea Curței de apel, că din moment ce în dispozitivul sentinței No. 30 din 1866 se confirmă hotărânicia moșiei Zăvoia a d-lor Cavadia, spre latura Dudesca, numai pe câtă vreme respectă drepturile mele constatate cu hotărâri anterioare (cartea de judecată No. 39 din 1843, asupra confirmării hotărâniciei Palade), și din moment ce tribunalul statuează astfel, contradictor cu însuș Cavadia și în urma unei cereri formale a autorului meu, cerere la care Cavadia nu a obiectat atunci nimic, prin aceasta s'a operat o intrerupere civilă de prescripție, conform art. 1865 din codul civil, printr'o cerere făcută în judecată și în-cuviințată prin o hotărâre de nerevocabilă autoritate, conform art. 1868 din codul civil.

«Astfel, efectul acestei intreruperi fiind, conform art. 1867 din codul civil, ștergerea oricărei prescripții anterioare, d-nii Cavadia nu-mi mai pot opune azi prescripțiile anterioare lui 10 Mai 1866, data hotărârii No. 30 a tribunalului Brăila».

Având în vedere decizia adusă în recurs, din care rezultă că, prin acțiunea intentată de Al. Nicolescu și continuată în urma morții acestuia de recurenta Maria Nicolescu-Ianca, se cerea a se confirma planul și hotărânicia moșiei sale Dudeasca, făcute în 1884 de inginerul Ion M. Râmniceanu, despre vecinătatea cu moșia Zăvoia din județul Brăila, proprietatea intimaților, și a fi obligați aceștia să-i lase în plină proprietate și posesiune 60 hectare, 6742 metri patrați pământ, cu cât s'a constatat de inginer, la facerea acestei hotărânicii, că moșia Dudeasca

este călcată de Moșia Zăvoaia; că Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, a confirmat planul și hotărnicia pe linia de hotar care reprezintă posesia actuală, respingând ca neîntemeiată acțiunea pentru revendicarea celor 60 hectare, 6742 metri patrați teren;

Considerând că intimații, înaintea curței de fond, au invocat, între altele, și prescripția de 30 de ani, ca mijloc de apărare în contra acțiunii de revendicare a recurenței; că, însă, aceasta a obiectat că prescripția a fost întreruptă printr'o petiție dată în 1866 tribunalului Brăila de către Ștefan Jianu, autorul său, cu ocaziunea confirmării hotărniciei inginerului Cateluza, cerută de contele de Roma, autorul intimațiilor în recurs, prin care petiție Jianu declară că nu se opune la confirmarea acelei hotărnicii, dacă se vor respecta drepturile sale dobândite prin hotărîrea No. 39 din 1843 a tribunalului Brăila, declarație de care se face mențiune în hotărîrea tribunalului Brăila din 1866, și prin care se confirmă hotărnicia lui Cateluza cu respectarea drepturilor dobândite de Jianu prin hotărîri definitive;

Considerând că, după dispozițiunile art. 1865 alin. I din codul civil, prescripția se întrerupe printr'o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă în instanța deja începută; că, prin cerere incidentă se înțelege cererea făcută în instanță, care are caracterul unei acțiuni, cum este cererea reconvențională, de chemare în garanțe sau intervenție, cari sunt adevărate cereri în judecată în sensul citatului articol;

Considerând că, în speță, petiția lui Jianu adresată tribunalului, nu constituie o cerere în judecată nici principală, nici incidentă, de oarece prin ea nu se formulă nici o pretenție în contra autorilor intimațiilor, ci conține o simplă declarațiune, care nu se găsește în condițiunile suscitatului articol, și care prin urmare nu poate avea efect să întrerupă prescripția; că nici hotărîrea tribunalului Brăila din 1866, relativă la confirmarea hotărniciei lui Cateluza, nu poate întrerupe prescripția, de oarece, după cum constată curtea de fond, acea hotărîre n'a rămas definitivă;

Că, dar, Curtea de apel, hotărînd că prescripția invocată de intimați n'a fost întreruptă nici prin petiția lui Janu, nici prin hotărîrea tribunalului Brăila din 1866, n'a violat nici un text de lege, și prin urmare motivul I de casare este neîntemeiat.

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 1890 din codul civil.

«Am arătat în al doilea rând Curței, cum că atât cartea de judecată No. 39 din 1843, cât și sentința tribunalului Brăila No. 30 din 1866, au rămas definitive prin prescripția de 30 ani a dreptului de apel în cazul când ele n'au fost comunicate, sau că comunicarea nu ar fi fost valabilă, cum crede Curtea, pentru sentința No. 39 din 1843.

«În adevăr, dreptul de apel născând pentru o persoană în minuta următoare pronunțării hotărîrii de primul grad, el, ca orice drept care există în patrimoniul cuivă, se prescrie prin 30 de ani, conform art. 1890 din codul civil.

«Aci, Curtea denaturând o parte a susținerilor noastre, discută altceva, și anume dacă se poate prescrie dreptul de a ataca formula executorie cu contestație la executare înainte de executare, ceea ce n'am susținut, iar când e vorba să discute prescripția dreptului de apel ce propuneam, pretinde că nu se poate prescrie dreptul de apel contra unei sentințe care nu a fost comunicată, sub cuvânt că nu se prescrie un drept înainte de a se naște, însă fără ca să motiveze dacă în adevăr comunicarea naște dreptul de apel pentru o sentință.

«Or, noi am dovedit că nașterea dreptului de apel este efectul legii, nu al comunicării, dovadă că se declară apelul valabil înainte chiar de orice comunicare, și astfel comunicarea nu are alt scop decât de a limita prescripția lungă de 30 de ani la prescripția scurtă, procedurală și specială de două luni».

Având în vedere că recurenta, în dovedirea acțiunii sale în revendicare, a invocat ca titlu, între altele, și hotărîrea No. 39 din 1843 a tribunalului Brăila, prin care se confirmă hotărnicia moșiei Dudeasca, făcută la 1840 de inginerul Palade, susținând că această hotărîre chiar în cazul când comunicarea ei ar fi fost regulat făcută, a rămas totuși definitivă față de apelanți prin neapelare în termen de 30 ani dela pronunțarea ei; că, adică, dreptul de apel este prescris prin trecere de 30 ani, cari curg dela pronunțarea unei hotărîri, fără să fie nevoie de comunicare;

Considerând că decăderea din dreptul de apel, ca orice decădere de drepturi, este de strictă interpretare, și nu se poate aplica prin analogie la alte cazuri decât cele anume prevăzute de legiuitor; că, deci, legea de procedură civilă prevăzând că se perde dreptul de apel dacă nu s'a uzat de acest drept în termenul prescris de lege, și care curge numai dela comunicarea hotărîrii, că, adică, cât timp hotărîrea nu s'a comunicat, dreptul de apel există, de aceea nu se poate deduce că dreptul de apel se poate perde și prin prescripția de 30 ani, care să curgă dela pronunțarea hotărîrii fără nici a comunica;

Că, este adevărat că dreptul de apel se naște prin efectul legii, iar nu al comunicării, căci se poate face apel și înainte de orice comunicare, aceasta însă constituie o facultate pentru partea care voeste să uzeze de acest drept, iar nicidecum o obligațiune; că, a se deduce din această facultate a părții că se poate perde dreptul de apel prin prescripția de 30 ani, chiar fără nici o comunicare, ar fi a se cere o nouă decădere a dreptului de apel neprevăzută de legiuitor, ceea ce este inadmisibil;

Considerând că, dacă se admite că se perde dreptul de apel prin prescripția de 30 ani, când hotărîrea a fost pusă în executare, chiar în cazul când comunicarea hotărîrii ar fi nulă, aceasta este pentru rațiunea că se presupune, în asemenea caz, că partea față de care se execută hotărîrea are cunoștința de ea și că a renunțat la dreptul de apel, și apoi pentru că partea care are o hotărîre câștigătoare și pe care a executat-o, nu poate fi lăsată într'o incertitudine perpetuă;

Considerând că, în speță, curtea de fond constată că hotărîrea No. 39 din 1843 n'a rămas definitivă, deoarece

deși s'a făcut o comunicare oarecare, însă n'a fost regulat făcută, și că acea hotărîre n'a fost executată nici-odată; că, în asemenea împrejurări, Curtea de apel hotărînd că dreptul de apel nu se poate perde prin prescripția de 30 ani, și că zisa hotărîre n'are nici o forță probantă în justiție, nefiind definitivă, a făcut o justă aplicațiune a principiilor relative la dreptul de apel și n'a violat întru nimic dispozițiunile art. 1890 din codul civil; prin urmare și motivul II de casare este neînte-meiat;

Că, astfel fiind, recursul se găsește nefondat și ca atare urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 19 Noembrie 1909

Președînța d-lui D. G. Tăzlăoanu, prim-președinte

Telemac D. Paleologu și alții
cu Epitropia bisericii Sf. Nicolae din Brăila

BISERICI. — PERSONALITATE JURIDICĂ. — LEGEA SECULARIZĂREI. — DACĂ ATINGE ȘI BISERICILE DE MIR.

DONAȚIUNE. — LEGUIREA CARAGEA. — DARUL VERBAL. — IMOBILE. — ACT SUBSCRIS NUMAI DE DONATOR. — LIPSA ACCEPȚĂȚIUNELI. — VALIDITATE.

DONAȚIUNE. — LEGUIREA CARAGEA. — VICII DE FORMĂ. — CONFIRMAȚIUNE. — PRESCRIȚIUNE. — ART. 1167 ȘI 1900 C. CIVIL. — ART. 6 ȘI 7, PARTEA II, CAP. I CODUL CARAGEA.

1° Legea secularizării dela 1863 este referitoare numai la averile monăstirești, iar nu și la bisericile de mir cari și-au păstrat personalitatea lor juridică de mai înainte, recunoscută și păstrată și prin legea clerului mirean dela 1893.

2° Sub imperiul legiuierei Caragea, darul putea să se facă și verbal, devenind perfect fără nici o altă formalitate decât numai prin tradițiunea lucrului în posesia donatarului. În ce privește însă imobilele, printr'o circulară a departamentului Dreptăței, cu No. 45 din 2 Ianuarie 1848, socotindu-se că donațiunea este un act de înstrăinare, s'a dispus ca actele de donațiune de imobile să se înscrie la tribunalul locului imobilului, urmându-se aceleași formalități ca și la vânzările de bunuri.

Astfel fiind, actul de donațiune scris numai de donator este perfect, fără să fi fost nevoie și de semnătura donatarului, întrucât nu sunt aplicabile la donațiuni regulele dela tocmele, prevăzute în legiuierea Caragea, și nici acceptațiunea donațiunei nu eră cerută, ca sub imperiul actualului cod civil, tradițiunea lucrului împlinind acceptarea.

3° Potrivit art. 1167 alin. 3 din codul civil, mo-

ștenitorii dăruitorului pot confirmă donațiunea, fie expres, fie tacit, legiuiitorul punând în acest text de lege pe moștenitorii sau reprezentanții dăruitorului în dreptul comun, așa că art. 1900 c. civil, care nu eră aplicabil dăruitorului, este aplicabil moștenitorilor săi. Prin urmare, dacă aceștia din urmă au stat în inacțiune timp de 10 ani dela moartea autorului lor, vițiile actului dispar și el devine valid, producându-și toate efectele sale.

4° Potrivit art. 6 și 7 alin. 2, partea 6, cap. I, pentru prigoniri din codul Caragea, nici o prigonire nu se putea prelungi în veci, prescriindu-se pentru nemișcătoare prin o posesie de bună credință în timp de 10 ani; de unde rezultă că pentru dobândirea prescripțiunei de scurtă durată nu se cerea, ca sub codul actual, pe lângă bună credință și un just titlu.

No. 221. — S'au prezintat apelanții, prin d-l avocat D. Popescu; intimații, prin d-l avocat Călinescu; iar din partea primăriei comunei Brăila, d-l avocat St. Bratu.

Curtea,

Având în vedere opoziția făcută de Telemac D. Paleologu, Arselia I. Cristescu, Caliopi I. Mircea și Marin Popescu, tutorul legal al minorilor rămași pe urma defunctei Penilopi M. Popescu, contra deciziei acestei Curți No. 30 din 1907, prin care li s'a respins ca nesuștinut apelul făcut contra sentinței tribunalului Brăila secția II No. 178 din 1906; precum și apelul făcut în urmă de numiții oponenți contra aceleași sentințe dată în procesul cu epitropia bisericii Stântul Nicolae din orașul Brăila și primăria orașului Brăila, conexe prin încherea acestei Curți No. 1723 din 4 Septembrie 1909.

Având în vedere că apelanții pretind: 1) că actul ce li se opune nu poate constitui o donațiune ci numai o simplă ofertă din partea donatorului, pentru că biserica n'avea personalitatea juridică necesară de a primi darul, căci, după cum reese din însuș cuprinsul actului, biserica abea se clădeă când s'a făcut darul și nu se vedește că clădirea se făcea cu încuviințarea arhireului sau logofătului bisericilor, cum prevedea legiuierea lui Matei Basarab glava 116 și art. 364 alin. 4 din regulamentul organic; că chiar de ar fi existat o asemenea încuviințare, totuș deveneă fără efect prin faptul legii secularizării intervenită înainte de donațiune; că, deși darul se vede făcut sub codul Caragea, nu e mai puțin adevărat că dela 1865, punerea în aplicare a actualului cod civil, se impunea ca acceptațiunea să se dea în timpul vieței donatorului, ceace n'a avut loc căci donatorul eră mort încă dela 1864; 2) că, donațiunea fiind un contract sau tocmeală, adică un fapt juridic, la care concură cel puțin două persoane și donatorul recurgând la forma scrisă,

actul de dar nu este iscălit și de reprezentanții bisericii, așa că n'are nici o tărie potrivit § 9 cap. I partea III și § 6 cap. II partea IV codul Caragea; 3) că, pe lângă că legalizarea actului nu poate constata acceptațiunea, însă nici nu conține o asemenea acceptare, căci cu toate că se vorbește într'ansa de niște domni epitropi, însă nu se arată numele lor și nici nu se constată din ce s'a convins tribunalul că avea în fața sa pe adevărații epitropi; apoi legalizarea nu reproduce nicăeri vre-o declarațiune clară de acceptațiune; 4) că, nu se poate susține că acceptațiunea s'ar deduce din tradițiunea efectivă a locului donat, căci chiar de s'ar admite că codul Caragea nu era atât de formalist ca cel actual, totuș nu se constată că biserica a avut în posesiune locul în litigiu decât cel mult dela 1868, după cum rezultă din depunerile martorilor ascultați la prima instanță și actele de care s'a servit epitropia acelei biserici, și cum în timpul actualului cod acceptațiunea nu putea să se mai facă după moartea donatorului, ocupațiunea locului de către biserică după moartea acestuia constituie o adevărată uzurpațiune; 5) că, dâșii nerevendicând decât terenul ce excede cantitatea de 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni pătrați, biserica n'ar avea nici un titlu pentru acest teren. În adevăr, în actul de dar se spune că se donează toate locurile sterpe cuprinse în biletul municipalității No. 244 din 1832, or în acest bilet nu se cuprinde decât 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni patrați. Că, deși mai departe actul de dar indică stânjeni patrați 217, dar aceasta nu poate fi decât o eroare, mai cu seamă că chiar tribunalul n'a legalizat actul decât pentru 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni patrați, pe cari nici nu-i revendică; iar declarațiunile atribuite în legalizarea tribunalului n'au nici o importanță, fiind făcute de un procurator care nu se dovedește că eră imputernicit a le face; și 6) că, admitând că donațiunea s'ar întinde și peste 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni patrați, biserica urmă, conform soluțiunei dată de tribunalul timpului, să scoată bilet pentru restul terenului plătind taxa fonciară și vechile datorii, cu alte cuvinte trebuia să plătească locul donat; că, în asemenea caz, dispăre liberalitatea și actul de dar se schimbă în act de vânzare; că pentru vânzări chiar codul Caragea impunea actul scris cu concursul ambelor părți contractante; că, afară de aceasta, prețul locului trecând peste cei 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni patrați s'a plătit de dâșii; biserica n'a plătit nimic.

În ce privește primul motiv:

Având în vedere că dacă este adevărat că în vechime bisericile n'aveau personalitate juridică decât dacă clădirea lor se făcea cu încuviințarea arhierului sau a logofătului bisericilor, însă în cazul de față nu este locul a se vedea dacă aceasta s'a îndeplinit sau nu, întrucât nu este vorba de o biserică ce se clădește pentru prima oară la facerea darului, ci de reclădirea unei biserici ce există de mai înainte;

Că, în adevăr, biserica Sf. Nicolae din Brăila exista cu mult înainte de 1864 când s'a făcut actul de dar ce este

în discuțiune, rezultă din împrejurarea că la 1864, avea constituită epitropia sa, a cărei existență este constatată de tribunalul Brăila prin legalizarea actului de dar, privind pe epitropii ei să o reprezinte cu acea ocazie;

Având în vedere că chiar din cuvintele întrebuințate de donator în actul de dar, că donațiunea se face bisericei Sf. Nicolae, ce se clădește din nou, rezultă că această biserică există de mai înainte, cece face a se crede cele susținute de actuala epitropie, că biserica arzând la 1859 se reclădește din nou în timpul când s'a făcut darul;

Că existența acestei biserici cu personalitatea sa juridică în momentul când s'a făcut darul, mai rezultă și din împrejurarea că strada în care ea se reclădește purta mai dinainte numele de strada Sf. Nicolae, ce i s'a dat neapărat după numele bisericii ce există în acea stradă; prin urmare, susținerile apelanților în această privință sunt neîntemeiate (a se vedea actul de dar);

Că de asemenea și alegațiunea ce s'a mai făcut de apelanți, că biserica chiar de ar fi avut zisa încuviințare ar fi pierdut personalitatea sa juridică prin efectul legii secularizării a domnitorului Cuza, este neîntemeiată, de oarece legea secularizării dela 1863 este referitoare numai la averile mânăstirești iar nu și la bisericile de mir cum este biserica Sf. Nicolae; acestea și-au păstrat personalitatea lor juridică de mai înainte, recunoscută și păstrată și prin legea clerului mirean dela 1893.

În ce privește al II-lea, al III-lea și al IV-lea motiv:

Având în vedere că sub imperiul legiuirii Caragea, darul putea să se facă și verbal, devenind perfect fără nici o altă formalitate decât numai prin tradițiunea lucrului în posesiunea donatarului; însă printr'o circulară a departamentului dreptății cu No. 45 din 2 Ianuarie 1848, socotind că donațiunea e un act de înstrăinare s'a dispus ca actele de donațiune de imobile să se înscrie la tribunalul locului imobilului, urmându-se aceleași formalități ca și la vânzările de bunuri;

Având în vedere că potrivit acestei circulări, dăruitorul Vasile N. Paleologu și-a manifestat voința sa prin act scris pe care l-a prezentat tribunalului spre a-l adevăra și a-l trece în condicele respective, cece s'a și fi făcut;

Că, astfel fiind, actul de donațiune subscris numai de donator, este perfect fără să fi fost nevoie și de semnătura reprezentanților bisericei, întrucât nu sunt aplicabile la donațiuni regulile dela tocmele prevăzute de legiuirea Caragea și nici acceptarea donațiunei nu eră cerută ca sub actualul cod civil, tradițiunea lucrului implicând acceptarea;

Având în vedere că, de almintrelea, chiar de s'ar admite că și sub vechea legiuire acceptarea darului eră necesară, o asemenea acceptare reese în mod clar din încheerea de legalizare a actului de dar, care constată că epitropii bisericii în unire cu mandatarul dăruitorului s'au prezentat în pretoliul tribunalului, dând lămuriri și declarând că deși în biletul magistratului se cuprind

numai 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni, iar nu 217 cât se prevede în actul de dar, adevărata sumă cât se stăpâneă de dăruitor și pentru care acesta își avea făcute protestațiile către locurile competente așteptând numai liberarea biletelor și pentru restul până la complectarea întregii sumi din actul de dar, și întrucât se constată că tribunalul în urma acestor lămuriri a legalizat actul pentru întreaga sumă de 217 stânjeni cu îndatorire pentru epitropi de a scoate bilete de proprietate, implicit rezultă că epitropii bisericii cari erau de față au acceptat darul în întregime așa cum li s'a făcut ;

Că acceptarea darului mai rezultă și din împrejurarea că epitropia s'a pus imediat în stăpânirea locului dăruit făcând acte de posesiune, închiriindu-l și trecând veniturile în bugetele bisericii ;

Având în vedere că deși apelanții pretind că biserica n'ar fi avut posesiunea de fapt a locului dăruit și că prin urmare tradițiunea lucrului dăruit n'ar fi avut loc, însă alegațiunea lor nu este cu nimic dovedită, căci martorii propuși de dâșii n'au afirmat aceasta. În adevăr, martorii M. Stoianovici, Nicolae Hagi Bălan, deși arată că biserica stăpânește acel loc de 20—25 ani, aceasta însă nu înseamnă că mai înainte biserica n'ar fi stăpânit acel loc, căci ar fi precizat cine îl stăpâneă înainte, dar ei n'au putut să spună decât ce cadrul vârstei și al cunoștinței lor le permitea a ști ; iar ultimul martor Ioniță Cristescu este și mai confuz în arătările sale, căci el spune că încă dela 1845, locul în litigiu s'a stăpânit de Vasile Paleologu până la moartea sa, care ar fi avut loc cu 15 ani înainte de 1893 (când a fost ascultat martorul) ceace nu este adevărat, căci Vasile Paleologu a murit la 1864, cu câteva zile după facerea actului de dar, așa că nu se poate pune nici un temel pe arătările lor ; pe când din actele prezentate de epitropie se constată că dânsa a făcut în totdeauna acte de posesiune închiriind locul, și trecând venitul în bugetul bisericii, transigând cu G. C. Diomu, un proprietar vecin, relativ la facerea unui zid, cum și din calitatea de proprietară și posesoară ce primăria dădea epitropiei asupra întregului teren dăruit de Paleologu, precum rezultă din adresele acelei primării No. 2688 și 2729 din 1868 ;

Că așa fiind, alegațiunea apelanților este neîntemeiată ca și acțiunea lor întemeiată pe arătatele motive.

În ce privește al 5-lea motiv :

Având în vedere că prin acest motiv apelanții pretind că actul de dar ce li se opune n'ar fi valabil decât pentru 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni pentru cât ar fi fost legalizat de tribunal ;

Având în vedere că, precum s'a arătat mai sus, sub imperiul legiuirii Caragea darul se putea face și verbal, fiind suficient pentru stabilirea lui tradițiunea lucrului dăruit, ceace se constată din cele expuse că a avut loc pentru întregul teren ce se stăpânește și astăzi de donatară. Dar din examinarea actului de dar se vede că, deși cu ocazia legalizării acelu act, donatorul Vasile

Paleologul a prezentat tribunalului biletul magistratului orașului Brăila No. 214 din 1832 ca titlu de proprietate pentru 53 $\frac{1}{4}$ stânjeni, însă el a declarat atât înscris cât și verbal judecătorului delegat cu luarea consimțământului său la domiciliu, că înțelege a dărui și dăruiește bisericii St. Nicolae toate locurile sterpe ce le avea în strada Brașovenilor, și fiindcă nu căpătase încă bilet pentru restul până la 217 stânjeni cât conținea acele «toate locuri sterpe din strada Brașoveni», tribunalul conform dorinței donatorului cât și a donatarului reprezentat prin epitropii săi adaogă în procesul-verbal de autentificare că rămâne ca epitropia bisericii să scoată biletul de proprietate și pentru restul până la 217 stânjeni dăruiți ;

Că, prin urmare, din cele expuse se constată în mod destul de clar că acea ce tribunalul dela 1864 a făcut față de actul de dar al lui Paleologu nu eră o știrbire, o reducere a darului, ci eră cel mult o avertizare, o deșteptare ce se făcea epitropiei ca intrând în posesiunea întregului teren de 217 stânjeni dăruiți să stăruiască pentru obținerea titlului vechiu de proprietate ;

Că, așa fiind, și arătatul mijloc invocat de apelant este neîntemeiat.

Iar în ce privește ultimul mijloc ce s'a mai invocat, că prin faptul că epitropia trebuia să plătească locul donat ar fi dispărut liberalitatea și actul de dar s'ar fi schimbat în act de vânzare ;

Având în vedere că dacă cu ocazia legalizării actului de dar s'a dat drept epitropilor bisericii să stăruiască la primăria orașului Brăila spre a obține titlul vechiu de proprietate al dăruitorului și pentru restul stânjenilor dăruiți, pe care dăruitorul nu-l obținuse până atunci privind-o pe dânsa datoriiile către municipalitate, aceasta nu schimbă natura actului și voința dăruitorului, căci îndatorirea nu eră decât între epitropia bisericii și primărie, așa că numai primăria ar fi avut dreptul să se prevaleze de neplata datoriiilor pentru restul stânjenilor pentru cari nu eliberase titlu de proprietate, iar nici decum dăruitorul cu atât mai puțin moștenitorii lui, întrucât dăruitorul nu și-a rezervat nici un drept în caz când epitropia nu-și va îndeplini obligațiunile ce 'și luase ; iar împrejurarea că apelanții au depus de bună voie la casa comunei o sumă de bani în contul acelei datorii, pe când procesul de față se afla în curs, nu le crează nici un drept asupra terenului în litigiu față de epitropia bisericii, ci rămâne că dacă primăria primind suma depusă a înțeles să le vândă ceva, n'are decât să-și îndrepte pretențiunile sale contra ei ;

Că, așa fiind, și acest mijloc este neîntemeiat și prin urmare acțiunea apelanților bine a fost respinsă ca nefondată ;

Considerând că în afară de cele expuse până acum, acțiunea apelanților este și prescrisă dintr'un îndoit punct de vedere. În adevăr, Vasile Paleologu încetează din viață

la 1864 și la 1867 moare și sora sa Ana care a moștenit pe Vasile Paleologu, iar la 1880 a încetat din viață și Dumitru Gr. Oprea zis Paleologu, moștenitorul acesteia și autorul apelanților de astăzi, în care timp epitropia bisericii Sf. Nicolae a stăpânit întreg locul în litigiu fără să fi fost supărată nici de Ana Gr. Oprea, sora donatorului cât a fost în viață și nici de moștenitorul acesteia, până la 1880 cât a trăit, adică timp de 16 ani (1864—1880);

Având în vedere că din această tăcere și inacțiune a moștenitorilor imediați ai donatorului, rezultă implicit că ei au confirmat donațiunea făcută de autorul lor, chiar dacă actul de dar n'ar fi fost făcut cu formele legale, căci potrivit art. 1167 alin. 3 c. civ. moștenitorii dăruitorului pot confirma donațiunea, fie expres fie tacit, punând în acest text de lege pe moștenitorii sau reprezentanții dăruitorului în dreptul comun, așa că art. 1900 c. civ. care nu era aplicabil dăruitorului este aplicabil moștenitorilor săi. Prin urmare, dacă moștenitorii dăruitorului au stat în inacțiune timp de 10 ani dela moartea autorului lor, vițiile actului dispar și el devine valid, deci din acest punct de vedere acțiunea apelanților este prescrisă;

Având în vedere că această acțiune mai este prescrisă și din punctul de vedere că epitropia bisericii dela 1864, moartea donatorului, și până la 1880 data încetării din viață a autorului apelanților, a stăpânit cu bună credință locul în litigiu, și potrivit art. 6 și 7 alin. 2 partea 6. cap. I pentru prigoniri din codul Caragea, sub imperiul căruia a început posesiunea epitropiei, nici o prigonire nu se poate prelungi în veci, ci se prescrie pentru nemșcătoare printr'o posesiune cu bună credință în timp de 10 ani, de unde rezultă că pentru dobândirea prescripțiunii de scurtă durată nu se cerea ca sub actualul cod, pe lângă buna credință și un just titlu;

Că, de vreme ce este stabilit că epitropia bisericii Sf. Nicolae a posedat întreg locul în litigiu mai mult de zece ani cu bună credință, dela 1864 până la 1880, a prescris proprietatea acelu loc;

Că, de almintrelea, chiar de s'ar admite că și sub legea Caragea se cerea pentru dobândirea prescripțiunii de zece ani pe lângă buna credință și un just titlu, totuși epitropia are și just titlu actul de dar dela 1864, act care după cele ce s'a zis mai sus, intrunește toate condițiunile de validitate, cerute de legea sub care a luat naștere;

Că, așa fiind, din toate aceste puncte de vedere acțiunea apelanților pe lângă că este neintemeiată este și prescrisă și deci bine a fost respinsă, atât față de epitropie, cât și față de primăria comunei Brăila, prin urmare cată a se respinge opoziția și apelurile făcute de numiții.

Pentru aceste motive, respinge opoziția făcută de T. D. Paleologu.

Observație.—Decizia Curței din Galați, ce publicăm mai sus, este foarte importantă. Ea rezolvă, în adevăr, mai multe puncte, cari, deși nu sunt nouă în jurisprudența noastră, totuși prezintă un interes capital.

Mai întâiu, cum că bisericile de mir au rămas și sunt și astăzi persoane morale, capabile de a dobândi avere, asupra acestui punct nu mai încapă nici o îndoială. Vezi tom. I al Coment. noastre, p. 283 (ed. 2-a). O altă decizie tot a Curței din Galați, privitoare la biserica *Donia* din Focșani, publicată în *Dreptul* din 1894, No. 30, dovedește acest lucru într'un mod strălucit.

Vom reproduce numai câteva din considerentele acestei frumoase decizii :

«Considerând că, pentru a ne da seamă de intenția pe care a avut-o legiuitorul din 1863, nu trebuie să perdem din vedere că, la acea epocă și încă cu câtva timp înainte, administrațiunea Monăstirilor închinat, fie pământene, fie străine, se depărtase dela scopul care prezidase la înființarea și înzestrarea acestor așezăminte. Averile însemnate care, în timp de mai multe secole, venise ca să mărească proprietatea Monăstirilor, erau întrebuințate într'un alt scop; nu mai eră vorba nici chiar de dezvoltarea sentimentelor de caritate creștină.

«Este evident că, în fața unei asemenea stări de lucruri, Statul român nu putea să rămână nepăsător la cele ce se petreceau, când vedeă că se calcă pe față voința și dorința acelor pioși donatori de pe timpuri; de aici legea dela 17 Decembrie 1863, al cărei scop nu eră cătuș de puțin desființarea personalității juridice a acestor așezăminte, ci luarea averilor pe cari acestea le posedau, și întrebuințarea lor la adevărata lor destinațiune.

«Orcare ar fi fost însă intențiunea legiuitorului din 1863, fie că el a voit numai a seculariză averile Monăstirilor închinat sau neînchinat, fie de a desființă și personalitatea lor juridică, nu este însă mai puțin constant că această lege, după cum însuș titlul său și dispozițiile ei arată, nu s'a ocupat decât de Monăstiri, de acele congregațiuni religioase, cari, din cauza averilor ce posedau și a pornirilor din care unele din ele erau însuflețite, începuseră a deveni primejdioase pentru liniștea Statului român, amenințat chiar în naționalitatea și limba sa, și în orice caz, lipsite de orice simțământ de adevărată caritate creștină. Legiuitorul dela 1863 n'a avut cătuș de puțin în vedere bisericile de mir.

«Că, dacă această lege s'ar fi ocupat și de aceste așezăminte și ar fi voit a le seculariză averile, și după cum se pretinde, a le desființă personalitatea lor juridică, atunci este inexplicabil cum, în urma zisei legi, o mulțime de biserici de mir, ca Spiridonia din Iași, Madona-

Dudu din Craiova, Crețulescu, Silvestru, Sf. Voivozi, etc., din București, precum și celelalte biserici, așezăminte nu numai de binefacere, dar pur religioase, funcționează în liniște mai în fiecare județ, având fiecare bunuri proprii, pe cari le stăpânesc și le administrează de timpuri îndelungate, fără ca Statul să fi secularizat sau să fi încercat a seculariza aceste averi, pe cari multe din aceste biserici le posedau în momentul când se execută legea dela 1863. Acest fapt este dovada cea mai vie că legea de secularizare nu a privit bisericile de mir; că aceste așezăminte au rămas cu aceeași personalitate pe care le-o recunoște vechile noastre legiuiri, etc».

Punctul privitor la săvârșirea unei donațiuni sub codul Caragea, nu suferă de asemenea nici o îndoială. În adevăr, sub această legislație, în lipsa unei dispoziții speciale cu privire la donațiuni, o circulară a Minist. Dreptății din 2 Ianuarie 1848 (Vezi C. Caragea, ed. Brăiloiu, p. 322, nota 1), aseamănă donațiunile cu vânzările, ordonând ca toate donațiunile având de obiect *imobile să se adevereze cu îndeplinirea formelor pentru vânzări*, și să se treacă cuprinderea și adevărarea lor într'o condică specială¹⁾.

Admițând chiar că această circulară ar fi avut putere de lege, totuși ea nu pronunță nulitatea darurilor neinvestite cu această formalitate, așa că neîndeplinirea ei nu poate fi propusă decât de cei de al treilea; de unde rezultă că, *inter partes*, donațiunile chiar imobiliare nu sunt supuse, sub codul Caragea, la nici o formalitate, afară de tradițiunea lucrului dăruit. (Vezi în acest sens numeroasele decizii citate în tom. IV al Coment. noastre, p. 114, nota 1, ed. 1-a).

Nu tot astfel erau lucrurile sub codul Calimach, unde art. 1269, care reproduce art. 943 din codul austriac, dispune că: «Nu se poate porni jalbă pentru dăruirea ce s'au făgăduit numai, iar s'au trădat; *dritul acesta trebuie să se întemeieze pe o scrisoare de dăruire*».

În privința punctului privitor la confirmarea donațiunii, art. 1167 § 3 permite moștenitorilor dăruitorului de a confirma o donațiune nulă, și aceasta fie în mod expres, fie tacitamente, prin executarea

ei voluntară. Art. 1900, inaplicabil dăruitorului, este aplicabil moștenitorilor săi. Acești din urmă pot deci să confirme donațiunea prin tăcerea lor timp de 10 ani, după cum ei pot s'o confirme printr'un act osebit, sau prin executarea ei. Printr'o stranie anomalie, donațiunea care, în timpul vieții dăruitorului nu-și are ființă, se consideră ca existentă după moartea sa, fiindcă este supusă confirmării. Moștenitorii vor trebui deci să propue nulitatea în curs de 10 ani dela moartea autorului lor, căci dacă ei rămân în acest timp în inacțiune, viciile actului dispar și el devine valid. (Cp. C. Craiova și Cas. rom. *Dreptul* din 1898, No. 84 și din 1889, No. 43; *Dreptul* din 1899, No. 60, pg. 487; și Bult. 1899 pag. 648; *Cr. judiciar* din 1900, No. 22; *Dreptul* din 1900, No. 74 și Bult. 1900, p. 166, etc.).

Așa dar, toate punctele decise prin hotărârea Curței din Galați ce publicăm astăzi sunt juridice, ea fiind bine motivată atât în fapt cât și în drept. Această decizie, ca și multe altele, face onoare fostului prim-prezident al Curței din Galați, d-l D. G. Tăzlăoanu, a cărui înaintare la Curtea de casațiune este foarte bine venită și meritată.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IALOMIȚA

Audiența dela 9 Octombrie 1909

Președinta d-lui I. Dimancea, președinte

Regia Monop. Statului cu Nicula Nicolae

PARTE CIVILĂ.—HOTĂRÎRE DATĂ ÎN LIPSA.—DACĂ ARE DREPTUL DE OPOZIȚIE.—ART. 183 ȘI 198 PR. PENALĂ.

AMENDĂ.—PEDEAPSĂ.—EXECUTARE.—MOȘTENITORII CON-DAMNATULUI.—ART. 35 C. PENAL.

1° În materie penală, partea civilă nu are dreptul de opozițiune contra hotărârilor date în lipsa ei.

2° Amendă fiind o pedeapsă, ea este personală și executarea ei nu se poate face decât în persoana celui condamnat, afară de cazul când acesta înce-tează din viață după ce această pedeapsă a rămas definitivă, în care caz are a se face executarea ei potrivit dispozițiilor art. 35 c. penal asupra moștenirei.

Tribunalul,

Având în vedere opoziția făcută de Direcția Regiei Monopolurilor Statului în contra sentinței corecționale No. 1532 din 1904 a acestui tribunal prin care se respinge ca fără interes apelul făcut de Necula Neculae din comuna Coșereni în contra procesului-verbal de contravenție

1) Regulamentul organic al Moldovei (anexa T, punctul 5) cere, de asemenea, ca daniile și darurile în viață să se adevereze sau de către judecătorii ținutale, sau de către divanurile țării de sus și a țării de jos; după voința și înlesnirea fețelor alcătuitoare. Este de observat că acest text nu distinge între donațiunile mobiliare și cele imobiliare, și că formalitatea adevărării este imperativă.

la legea monopolului tutunurilor format de agentul regiei din acest județ, verificatorul Ioan Voiculescu, la 22 Octombrie 1904;

Având în vedere că prin sentința opozată se respinge ca fără interes apelul făcut de Necula Neculae în contra procesului-verbal de contravenție la legea monopolului tutunurilor din 22 Octombrie 1904, pentru motivul că în dispozitivul acestui proces-verbal nu se arată numele persoanei condamnate pentru contravențiunea prevăzută într'insul;

Că, opoziția făcută în contra acestei sentințe este în principiu inadmisibilă și în fond neîntemeiată;

Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 183 și 197 pr. c. p. căile de atac în contra sentințelor tribunalului sunt pentru inculpat opoziția, apelul și pentru ministerul public și partea civilă, numai apelul;

Că, prin art. 183 pr. c. p. se prescrie că numai inculpatului are a se face comunicarea copiei de pe o sentință dată în lipsă;

Că, din aceste texte de lege, combinate cu art. 198 pr. c. p. reese învederat că drept de opoziție nu există pentru partea civilă;

Că deși opoziția este o cale de atac în contra hotărârilor judecătorești, dar nu este mai puțin adevărat că pentru exercițiul ei trebuie o dispozițiune de lege care să arate timpul când începe și până când se poate exercita acest drept; că, pentru aceasta, nu ne putem referi prin analogie la prescripțiunile art. 183 pr. c. pen., întrucât prin aceste dispozițiuni se dă dreptul de opoziție și se reglementează numai opoziția pe care are drept a o face numai inculpatul;

Că, intenționat legiuitorul a voit a ridica părții civile dreptul de opoziție, pentru că dânsa având în stabilirea și urmărirea pretențiilor sale două căi de urmat, una civilă și alta penală, când apucă calea penală să se supună regulilor ei, să o urmeze, astfel încât acțiunea sa să fie legată de cea penală, să nu aibă o existență separată;

Că, hotărându-se chiar că această opoziție ar fi în principiu admisibilă, încă ea nu este în fond întemeiată;

Având în vedere că Direcția Regiei Monopolurilor Statului, prin avocatul său, susține că a făcut opoziția de față numai pentru a obține ca la amenda prevăzută în procesul-verbal de contravenție să fie urmăriți moștenitorii lui Nicolae Necula, întrucât acesta a încetat din viață;

Având în vedere că, deși prin dispozițiunile art. 88 legea monopolurilor tutunului se dă dreptul Regiei Monopolurilor Statului să se constituie parte civilă, totuși nu a formulat o asemenea cerere până azi, pretențiunea sa fiind numai ca amenda să se urmărească în contra moștenitorilor lui Neculae Necula;

Că dânsa, neavând pretențiuni civile, nu poate formula alte cereri în contra inculpatului condamnat, întrucât conform dispozițiilor art. 88 legea monopolului tutunurilor judecata unor asemenea contravențiuni se face dupe formele ordinare în materii corecționale;

Având în vedere că nici cererea făcută de Direcția Regiei Monopolurilor Statului, de a se urmări amenda în persoana moștenitorilor lui Nicolae Necula, nu este întemeiată, de oarece amenda fiind o pedeapsă, ea este personală și executarea ei nu se poate face decât în persoana celui condamnat;

Că, numai în cazul când cel condamnat la amendă încetează din viață, după ce această pedeapsă a rămas definitivă, are a se face executarea ei potrivit dispozițiilor art. 35 c. p., asupra moștenirii;

Având în vedere că din acte se stabilește că Niculae Necula, pretinsul contravenient, a încetat din viața mai înainte ca să fi rămas definitivă pedeapsa amenzii la cât pretinde Direcția Regiei Monopolurilor Statului că ar urmări a fi condamnat;

Că, astfel fiind, opoziția făcută de Direcția Regiei Monopolurilor Statului este nefondată și ca atare urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, respinde ca nefondată opoziția, etc.

Semnați: I. Dimancea, C. Alimănescu.

Observație.— După cum vedem, tribunalele de prima instanță persistă de a refuza părții civile dreptul de opozițiune, deși Curtea de casațiune, în diferite rânduri, a recunoscut acest drept.

Din faptul că procedura penală nu prevede anume dreptul de opoziție al părții civile și că nu se arată nici termenul de când începe și când se poate exercita acest drept, tribunalele deduc că legiuitorul a înțeles să nu acorde dreptul de opoziție părții civile, deoarece, în speță, nu se poate aplica art. 183 din procedura civilă, întrucât prin aceste dispozițiuni se dă dreptul de opozițiune și se reglementează numai opozițiunea pe care are dreptul a o face numai inculpatul.

Aceasta este și soluția dată de tribunalul Ialomița prin hotărârea ce publicăm mai sus. (Vezi în acelaș sens, Trib. Dolj, I, în *Dreptul* din 1905, No. 36; Trib. Teleorman, în *Dreptul* din 1900, No. 24; Trib. Neamț, în *Dreptul* din 1889, No. 29; Trib. Iași, II, în *Cr. judiciar* din 1903, No. 37, cu adnotația d-lui St. Scriban, și No. 84 din acelaș an). Soluția contrară este însă cea mai acreditată, fiind conormă adevăratelor principii.

«Considerând, zice Înalta Curte în o deciziune recentă, că din combinațiunea art. 183, 195 și 197 din procedura penală, rezultă că partea civilă având dreptul să facă apel contra sentințelor date în materie corecțională, implicit are și pe acela de a face opozițiune, deoarece legea nu cuprinde nici o dispozițiune care să-i refuze acest drept;

«Că, dacă art. 183 vorbește numai de opoziția inculpatului, aceasta o face în opunere cu opoziția Ministerului public, care fiind reputat totdeauna prezinte, nu are nevoie să i se recunoască un drept inutil de opoziție;

«Că, această regulă nu se aplică însă și părții civile, căci aceasta poate lipsi tot așa de bine ca și inculpatul și deci și dânsa trebuie să aibă aceleași mijloace de a ataca sentințele date în lipsă ca și apelantul care a lipsit dela prima înfățișare (Cas. III, *Dreptul* din 1909, No. 41. În acelaș sens, Cas. II, *Dreptul* din 1906, No. 37; C. București, II, *Dreptul* din 1901, No. 24; C. Iași, II, *Dreptul* din 1885, No. 83).

S. R.